Justina Stankevičiūtė,
Rūta Kelpšaitė

Vilniaus gatvė 28

2014 m. spalio mėnesį Vilniaus senamiestyje Vilniaus g. 28 sklype atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu sklypo Š–V dalyje, R šaligatvyje ištirtas vienas 2x1,5 m dydžio (3 m^2) šurfas (1 pav.). Tyrimų metu įsigilinta iki projektinio gylio – 1,7–1,8 m nuo esamo paviršiaus.

Nuėmus šaligatvio dangą šurfe išsiskyrė 40–70 cm storio permaišyti XX a. sluoksniai, susidarę inžinerinių tinklų klojimo metu. Po juo aptiktas XVIII a. susiformavęs 5–50 cm storio kultūrinis sluoksnis. Jį sudaro pilkas su molio ir griuvenų priemaišomis horizontas arba 30 cm storio tamsiai pilkas smėlingas gruntas, vietomis su juodos spalvos gruntu. Pastarieji fiksuoti iki projektinio 1,7–1,8 m gylio. Šiuose sluoksniuose rasta XVI a. II pusės – XVIII a. gamybai būdingos buitinės neglazūruotos keramikos, žalia glazūra dengtų šukių, koštuvo dugno fragmentas bei stiklo fragmentų. Taip pat aptikta statybinės keramikos. Tai žalia glazūra dengti plokštiniai kokliai, puošti gvazdikais, grotesko ir zoomorfiniu motyvu, bei polichrominiai balta–mėlyna glazūra dengti plokštiniai kokliai su augaliniu ornamentu. Jie būdingi XVI a. IV ketvirčiui – XVIII a. I pusei.

Centrinėje šurfo dalyje, maždaug 20 cm gylyje nuo esamo paviršiaus, atidengtas Š–P kryptimi orientuotas arkinės konstrukcijos pamato fragmentas. Nustatyta, kad jis yra iki 1 m pločio ir 1,3 m aukščio. Atstumas nuo pamato išlikusios viršutinės dalies iki arkos skliauto yra 1 m. Pamatas mūrytas iš antrinio ir pirminio panaudojimo rausvos–rusvos spalvos plytų, kai kurios iš jų su braukomis. Sprendžiant iš plytų formos, dydžio bei molio masės,

1 pav. Šurfo vaizdas iš P. J. Stankevičiūtės nuotr.

Fig. 1. The test pit, as seen from the S.

2 pav. Pamatų liekanų ir akmenų grindinio vaizdas iš viršaus. J. Stankevičiūtės nuotr.

Fig. 2. The remains of the foundation and the stone paving, as seen from overhead.

pastatas mūrytas iš XVIII a. I pusės laikotarpiui būdingų plytų (ikiklasicistinio standarto, 11x6,5 cm, 25x12x5,5 cm, 27x14x6 cm ir panašaus dydžio), tarpusavyje rištų pilkšvos spalvos trapiu kalkių skiediniu. Plytų rišimo būdas be sistemos. Apie 80 cm gylyje pasiektas arkinės konstrukcijos pamato skliauto viršus. Žemiau grindinio stebėtas jau minėtas XVIII a. sluoksnis. Po juo šurfo ŠR dalyje 1,7–1,8 m gylyje aptikta netašytų akmenų grindinio liekanų (2 pav.). Pastarasis glūdi žemiau pamato arkos, todėl galima manyti, kad grindinys yra ankstesnio laikotarpio nei tirtas pastatas. Įžemis šurfe nepasiektas, tirta iki grindinio viršaus.

Vilniaus St. 28

In October 2014, a field evaluation (one 2x1.5 m test pit, a total of 3 m^2) was conducted on the plot at Vilniaus St. 28 in the protected territory of the old city of Vilnius (Fig. 1). Mixed 20th-century layers formed during the laying of utility lines were recorded under the pavement surface in the test pit. Below this, an 18th-century cultural layer with second half of the 16th–18th-century structural ceramics and household pottery was recorded. The remains of a foundation from the same period, i.e. the 18th century, were discovered (Fig. 2). At the project depth of 1.7–1.8 m, the remains of a cobble paving were discovered in the NE part of the test pit. Sterile soil was not reached.

Jonas Stankus

Žvalgomieji tyrimai Olandų gatvėje 21A

2014 m. gegužės mėnesį atlikti žvalgomieji tyrimai Olandų g. 21A. Sklypas yra Stalo kalno piliakalnio ŠV papėdėje. Ši teritorija patenka į Vilniaus senamiesčio (UK 16073) bei Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 25504) teritorijas. Iki šiol šiame sklype platesnės apimties archeologiniai tyrimai nevykdyti. Tyrimų metu ištirti penki 5x5 m dydžio plotai. Plotai 2 ir 5 tyrimų metu praplėsti, tad iš viso ištirtas bendras 142 m^2 plotas.

Plotuose 1 ir 2 aptiktos pastatų, greičiausiai šioje teritorijoje stovėjusių XIX a. pabaigoje – XX a. I pusėje, liekanų. ***Plote 1*** archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis suardytas statant ir eksploatuojant pastatus, bet jis matomas perkasų sienelėse, besitęsiantis už tirtų plotų ribų. ***Plote 2*** aptiktas akmenų grindinys bei iš akmenų ir plytų mūryto pastato pamato fragmentai. Tyrimų metu grindinio nuspręsta neardyti, tačiau norint išsiaiškinti sluoksnių stratigrafiją bei pasiekti įžemį plotas praplėstas 1 m į ŠR, kur nėra pamatų ar grindinio. Praplėtimo vietoje kaip ir plote 1 kultūrinis sluoksnis apardytas. Plote 2 aptikta rudos molio masės žiestos glazūruotos ruda ir žalia glazūra bei neglazūruotos buitinės keramikos šukių ir frontalaus koklio fragmentas.

Plotas 3 tirtas sklypo viduryje esančios terasos viršuje. Jis orientuotas ŠR–PV kryptimi. Nuėmus velėną atidengtas įžemis – baltos spalvos smėlis. Ties P perkasos kampu aptikta duobė, užpildyta plytgaliais, metalo laužu ir kitokiomis XX a. šiukšlėmis. Taip pat rastos 3 taisyklingo kvadrato formos 1x1 m dydžio dėmės, dvi dėmės šalia ŠV sienelės, viena šalia PR sie-